SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2299

av Victoria Tiblom m.fl. (SD)

Jakt och viltvård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska återta beslutanderätten över jakt och viltförvaltning från EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en reformering av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet så att större hänsyn tas till nationella och regionala förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vargstammen ska minskas till cirka 170 individer med bibehållen gynnsam bevarandestatus och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en maximinivå för vargstammen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra förebyggande och skyndsam skyddsjakt på varg samt säkerställa fullgod ersättning för skador orsakade av rovdjur och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att ansvariga myndigheter öppet och systematiskt redovisar uppgifter om viltskador och andra konsekvenser av viltförvaltningen för människors trygghet, egendom och ekonomiska förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa vargens geografiska utbredning och särskilt minska förekomsten i områden där den hotar

pågående djurhållning och livsmedelsproduktion och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka viltförvaltningsdelegationernas beslutanderätt så att de kan fatta beslut om skydds- och licensjakt och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra viltförvaltningsdelegationernas sammansättning för att stärka inflytandet för markägare, brukare och jägare och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig förvaltning av älgstammen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla en samordnad förvaltning av älg och övrigt klövvilt med hänsyn till lokala och regionala förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fällavgifter för älg ska tillföras älgvårdsfonden och användas till älgvårdande insatser, inte till administrationen av älgförvaltningen, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att möjliggöra allmän jakt på korp och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheterna till skyddsjakt på korp för att förebygga skador på tamdjur och skydda andra viltarter och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra den traditionella sommarjakten på morkulla och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta verka för förändringar av EU:s fågeldirektiv som möjliggör allmän jakt på skarv och en mer ändamålsenlig förvaltning av vitkindad gås och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta och effektivisera användningen av oljering och andra lämpliga metoder för att begränsa skarvens reproduktion och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa licensjakt på knubbsäl och vikare och tillkännager detta för regeringen.

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för säljakt genom ersättning för jaktinsatser och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att EU:s förbud mot handel med sälprodukter ändras så att produkter från hållbar säljakt kan tas till vara och saluföras och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa Svenska Jägareförbundets långsiktiga ansvar och förutsättningar att leda delar av jakten och viltvården i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bidrag till miljöorganisationer som motarbetar myndighetsbeslut ska upphöra och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och begränsa miljöorganisationers talerätt i frågor som rör jakt och viltförvaltning och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa möjligheterna att överklaga beslut om skydds- och licensjakt samt säkerställa att sådana beslut som huvudregel kan verkställas även om de överklagas och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka rättssäkerheten och förutsebarheten vid överklaganden av jaktbeslut och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra vad som ska anses utgöra allvarlig skada av vilt vid beslut om skyddsjakt och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla svenska medborgare ska ha samma rätt till jakt och fiske på statens marker ovan odlingsgränsen och att en enhetlig ändamålsenlig statlig taxa ska tillämpas för jakt- och fisketillstånd på dessa marker och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skilja rätten att bedriva renskötsel från rätten till jakt och fiske genom en reformering av rennäringslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka bekämpningen av invasiva arter och tillkännager detta för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka användningen av viltkött i offentliga måltider och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för småskalig hantering och försäljning av viltkött samt stärka den lokala kapaciteten att ta till vara vilt och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka beredskapen mot smittsamma viltsjukdomar och säkerställa jägarkårens organisatoriska och ekonomiska förutsättningar att medverka i förebyggande arbete och smittbekämpning och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur jägarkårens kompetens och lokalkännedom bättre kan tas till vara inom totalförsvaret och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur jägare och skyttar som deltar i hemvärnet eller försvarsrelaterad frivilligverksamhet kan ges utökade möjligheter till vapentillstånd för övnings- och utbildningsändamål och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny brottsrubricering för jaktsabotage och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överföra ansvaret för vapenlicensärenden från Polismyndigheten till en annan lämplig myndighet med ett tydligt uppdrag att underlätta lagligt vapeninnehav för jakt och målskytte och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om myndigheters hantering av vapenlicenser och andra vapentillstånd och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en ändamålsenlig tillämpning av undantaget från jägarexamenskravet för äldre vapeninnehavare och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en god tillgång till jaktskyttebanor i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna flexibiliteten i valet av ammunition och att inga ytterligare förbud mot befintliga ammunitionstyper ska införas förrän alternativ med likvärdig prestanda och kostnad finns och tillkännager detta för regeringen.

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka krav som kan ställas på utländska jägare för att säkerställa tillräckliga kunskaper om svenska jaktregler, jaktetik och säkerhet vid jakt i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Jakt och viltvård är en viktig del av Sveriges kulturarv och har stor betydelse för landsbygden. Jakten bidrar till livsmedelsförsörjningen, en levande landsbygd och en långsiktigt hållbar förvaltning av våra viltstammar. Den svenska jägarkåren utför dessutom ett omfattande arbete för naturvården, trafiksäkerheten och samhällets beredskap.

En fungerande viltförvaltning måste utgå från lokala och regionala förutsättningar och ta hänsyn till de människor och verksamheter som påverkas av viltstammarna. Markägare, lantbrukare, skogsbrukare och jägare behöver ges ett större inflytande över förvaltningen. Det krävs också bättre möjligheter att förebygga viltskador, en effektiv rovdjursförvaltning och regler som gör det möjligt att bedriva jakt utan onödiga administrativa och ekonomiska hinder.

Erfarenheterna från bekämpningen av afrikansk svinpest har särskilt visat jägarkårens betydelse för Sveriges krisberedskap. Jägarnas lokalkännedom, organisation och praktiska kompetens är resurser som behöver tas till vara och ges långsiktiga förutsättningar.

Sverigedemokraterna vill värna den svenska jakttraditionen och stärka förutsättningarna för en aktiv, ansvarsfull och långsiktigt hållbar jakt och viltförvaltning. Besluten ska i större utsträckning fattas i Sverige och nära dem som berörs, med respekt för äganderätten, landsbygdens näringar och behovet av en fungerande viltförvaltning.

Återta makten från EU

Sverigedemokraterna vänder sig mot att EU dikterar villkoren för svensk jakt och viltförvaltning. Jakten är till sin natur starkt förknippad med lokala och regionala förutsättningar och det är därför inte rationellt att EU ska ha ett så omfattande inflytande över jaktfrågor. Beslut om vilka arter som får jagas, jakttider samt regler kring

jaktvapen och ammunition ska fattas nationellt. Regeringen bör därför verka för att Sverige återtar beslutanderätten över jakt och viltförvaltning från EU.

Art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet

EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv begränsar det nationella handlingsutrymmet för jakt och viltförvaltning. Regelverken behöver reformeras och anpassas efter nationella och regionala förutsättningar. Arternas faktiska bevarandestatus, regionala bestånd och de konsekvenser som viltet medför för bland annat jordbruk, skogsbruk och andra verksamheter måste få större betydelse för förvaltningen.

Det måste vara möjligt att bedriva en långsiktigt hållbar och effektiv viltförvaltning, med fungerande skydds- och licensjakt och utan orimligt långa överklagandeprocesser. Sverige bör därför verka för att direktiven ger medlemsstaterna större handlingsfrihet att själva utforma sin jakt- och viltförvaltning.

Vargstammens storlek och förvaltning

I delar av Sverige är koncentrationen av varg mycket hög, därför behöver vargstammen i vissa områden förvaltas mer aktivt. Sverigedemokraternas målsättning är att vargstammen skyndsamt ska minskas till cirka 170 individer med bibehållen gynnsam bevarandestatus.

Riksdagen beslutade 2013 om en rovdjurspolitik där referensvärdet för varg skulle ligga inom intervallet 170–270 individer. År 2025 rapporterade Naturvårdsverket ett referensvärde om 170 vargar till EU, men under 2026 ändrades detta till 220 individer. Sverigedemokraterna anser att förvaltningen ska inriktas på att nå den lägre nivån om cirka 170 vargar och att nödvändiga förvaltningsåtgärder ska vidtas för att möjliggöra detta.

Den nedre gränsen ska dock inte hindra nödvändig skyddsjakt även om vargpopulationen tillfälligt skulle hamna under referensvärdet.

Förekomsten ska särskilt minska i områden där den hotar pågående djurhållning och livsmedelsproduktion. Förvaltningen måste ta större hänsyn till regionala förhållanden och konsekvenserna för jakt, tamdjurshållning och landsbygdens näringar.

Skyddsjakt och ersättning vid rovdjursangrepp

Skydds- och licensjakt på rovdjur måste fungera snabbt och effektivt när hundar, får och annan tamboskap angrips, men också när oskygga rovdjur kommer för nära bebyggelse och människor och skapar otrygghet. Möjligheterna till skyddsjakt behöver vidgas och i högre grad användas i förebyggande syfte.

Vid vargangrepp på tamdjur ska skyddsjakt kunna beviljas redan efter det första angreppet. Djurägare ska inte behöva invänta upprepade angrepp innan effektiva åtgärder kan vidtas. Beslutsprocesserna måste vara skyndsamma så att skyddsjakt kan genomföras när behovet uppstår.

Vidare måste ersättningarna för drabbade djurägare vara fullgoda och stå i relation till den faktiska ekonomiska skadan. Ersättningen ska även beakta följdskador och ekonomiska konsekvenser för den drabbade verksamheten. Länsstyrelsernas bedömningar av rovdjursangrepp ska vara generösa och utgå från de faktiska omständigheterna, utan en omotiverad misstro mot djurhållaren. När ett rovdjursangrepp har konstaterats ska ersättning inte nekas enbart med hänvisning till att det inte helt kan uteslutas att djuret dött av någon annan orsak. Bedömningarna måste vara rättssäkra och välgrundade. En alltför restriktiv tillämpning riskerar att undergräva förtroendet för myndigheterna och minska acceptansen för rovdjursförvaltningen.

En fungerande viltförvaltning förutsätter också öppenhet om dess konsekvenser. Ansvariga myndigheter behöver systematiskt redovisa viltskador och andra förhållanden som påverkar människors trygghet, egendom och ekonomiska förutsättningar. Det gäller bland annat antalet angripna, skadade och dödade tamdjur samt skador på jord- och skogsbruk. Uppgifterna behöver vara tillgängliga och möjliga att följa över tid, så att förvaltningens resultat kan granskas och behovet av förebyggande åtgärder bedömas.

Information om rovdjursangrepp måste vara öppen och tillgänglig. Det är inte rimligt att ansvariga myndigheter undanhåller uppgifter om hur många tamdjur som dödats eller skadats vid ett angrepp. Sådana uppgifter är viktiga både för närliggande djurhållare som behöver bedöma risken för nya angrepp och för allmänhetens möjlighet att få en rättvisande bild av rovdjurens konsekvenser. Hänsyn till enskilda djurägares integritet ska kunna tas utan att grundläggande uppgifter om angreppens omfattning utelämnas.

Viltförvaltningsdelegationernas beslutanderätt och sammansättning

Viltförvaltningsdelegationerna har en central roll i den regionala jakt- och viltförvaltningen, med representation från politiken, intresseorganisationer, markägare med flera. Regeringens förändring av delegationernas sammansättning 2017 innebar att naturvårdsintresset och natur- och ekoturismen fick ytterligare representation, vilket minskade det relativa inflytandet för bland annat markägare och jägare.

Viltförvaltningsdelegationernas beslutanderätt behöver stärkas så att de själva kan fatta beslut om skydds- och licensjakt. Besluten behöver kunna ta hänsyn till både viltstammarnas bevarandestatus och de ekonomiska och praktiska konsekvenserna för berörda näringar och människor.

Viltförvaltningsdelegationernas sammansättning behöver förändras för att stärka inflytandet för markägare, brukare och jägare. Det är dessa grupper som i stor utsträckning berörs direkt av viltförvaltningens konsekvenser och som genom sin verksamhet och praktiska erfarenhet har särskild kunskap om viltstammarnas utveckling, viltskador och de lokala förutsättningarna för jakt och förvaltning. Markägare och brukare påverkas av skador på jord- och skogsbruk, medan jägarna har en central roll i den praktiska viltförvaltningen. Deras inflytande måste därför stå i rimlig proportion till det ansvar de tar och de konsekvenser som besluten får för deras verksamheter. En förändrad sammansättning ska säkerställa att dessa intressen får större genomslag i delegationernas arbete och beslut.

Förvaltning av älg och övrigt klövvilt

Älgstammen har under en längre period minskat kraftigt i Sverige, även om den senaste utvecklingen visar på en återhämtning på nationell nivå. Det finns samtidigt stora regionala skillnader, och en långsiktig förvaltning måste ta hänsyn till älgstammens storlek och kvalitet samt dess betydelse för jakt, naturupplevelser och livsmedelsproduktion.

Dagens älgförvaltningssystem bör behållas men reformeras, med större hänsyn till lokal förankring, rovdjurens påverkan, fodertillgång och bredare ekosystemhänsyn. Förvaltningen behöver också väga in betesskador, trafiksäkerhet och förutsättningarna för ett konkurrenskraftigt jord- och skogsbruk.

Kronhjort och andra klövviltsarter påverkar tillsammans med älgen både fodertillgången och skadorna på jord- och skogsbruket. Därför behöver förvaltningen

utvecklas så att älg och övrigt klövvilt hanteras mer samordnat utifrån lokala och regionala förutsättningar. Samverkan mellan markägare, brukare och jägare bör utvecklas utan att förvaltningen låses till en gemensam administrativ modell eller medför onödig regelbörda.

Fällavgifterna för älg ska komma älgvården till del och inte användas för att finansiera administrationen av älgförvaltningssystemet. Avgifterna ska tillföras älgvårdsfonden och användas för konkreta älgvårdande insatser som stärker förutsättningarna för en långsiktigt hållbar älgstam. Kostnaderna för myndigheternas administration och förvaltning ska finansieras av staten eller länsstyrelsen.

Jakt på korp

Korpen har ökat i antal och är en predator på småvilt såsom fält- och skogsfågel, änder och harar. Den kan även orsaka skador inom tamdjursskötseln, framför allt i samband med fårens lamning. Det finns därför skäl att förbättra möjligheterna att förvalta arten och förebygga skador. Sverigedemokraterna vill införa allmän jakt på korp under perioden den 1 augusti–31 december.

Korpen omfattas i dag inte av de arter som enligt EU:s fågeldirektiv får jagas genom allmän jakt. Sverige behöver därför verka för de förändringar i EU:s regelverk som krävs för att möjliggöra detta. I avvaktan på sådana förändringar bör möjligheterna till skyddsjakt på korp utökas, särskilt för att förebygga skador på tamdjur och skydda andra viltarter. Skyddsjakt är redan möjlig i vissa situationer, men regelverket behöver utvecklas så att ändamålsenliga åtgärder kan vidtas när konkreta problem uppstår.

Sommarjakt på morkulla

Morkullejakten vid midsommar är en starkt förankrad jakttradition i Sverige som upphörde i samband med anpassningen till EU:s fågeldirektiv. Sverigedemokraterna vill återinföra den traditionella sommarjakten på morkulla.

Morkullan är en art som får jagas enligt fågeldirektivets bestämmelser, men direktivets skydd under häcknings- och uppfödningsperioden begränsar möjligheterna till sommarjakt. Svenska Jägareförbundet har föreslagit en begränsad jakt på spelande hanfåglar och hänvisat till tidigare bedömningar om att jakten inte skulle påverka beståndet negativt. Jakttiderna bör grundas på vetenskapligt underbyggda biologiska fakta och utformas så generöst som möjligt inom artens biologiska förutsättningar.

Sverige bör därför verka för de förändringar eller klargöranden av EU:s regelverk som krävs för att åter möjliggöra den traditionella sommarjakten.

Skarven, människan och landskapet

Skarven förekommer i stora bestånd i Sverige och kan ha en betydande negativ påverkan på fiskbestånden, inte minst lokalt och i områden med känsliga fiskbestånd. Den orsakar också problem för yrkesfisket genom att konkurrera om fisk och skada fångster. Vid större häckningskolonier kan fåglarnas spillning förändra vegetationen och skapa sanitära olägenheter för friluftslivet.

Den vitkindade gåsen har ökat kraftigt i antal och orsakar skador på jordbruksgrödor samt olägenheter i parker, på badstränder och i andra miljöer där många människor vistas. För lantbrukare kan betesskador och skördeförluster innebära betydande ekonomiska konsekvenser. Det är därför viktigt att förvaltningen ger bättre möjligheter att förebygga skador och begränsa problemen.

En allmän jakttid på skarv vore positiv ur både förvaltnings- och naturvårdssynpunkt. EU:s fågeldirektiv hindrar i dag allmän jakt på skarv, eftersom arten inte finns upptagen bland de arter som får jagas. Sverige har redan tagit initiativ för att få till stånd en förändring, men arbetet behöver fortsätta tills allmän jakt kan möjliggöras. Även förvaltningen av vitkindad gås behöver bli mer ändamålsenlig. Sverige bör därför fortsätta verka för förändringar av fågeldirektivet som ger större nationellt handlingsutrymme och bättre möjligheter att anpassa förvaltningen efter lokala förhållanden.

Skyddsjakt på skarv

Skyddsjakt är nödvändig för att begränsa skarvens skadeverkningar, men jakt med skjutvapen är inte alltid tillräckligt effektiv. Skarven kan vara svårjagad, särskilt i vattenmiljöer där jakten kräver båt, flera personer och möjlighet att omhänderta skjutna fåglar. Det finns därför behov av att komplettera skyddsjakten med andra effektiva förvaltningsmetoder.

Oljering av skarvägg är redan tillåten efter beslut från länsstyrelsen och kan vara en viktig metod för att begränsa reproduktionen. Även andra metoder, såsom prickning av ägg, kan vara aktuella där de bedöms lämpliga. Möjligheterna att använda dessa metoder behöver underlättas och effektiviseras genom en mer ändamålsenlig

tillståndsprövning och färre onödiga administrativa hinder. Förvaltningen måste kunna anpassas efter lokala behov så att åtgärderna får verklig effekt på de problem som skarven orsakar.

Licensjakt på säl och ersättning för sälavskjutning

I Sverige finns tre sälarter: gråsälen i Östersjön, knubbsälen på västkusten och i södra Östersjön och vikaren framför allt i Bottenviken. Sälar orsakar betydande problem för det kustnära fisket genom skador på fångster och fiskeredskap samt genom sin påverkan på fiskbestånden. Detta försämrar lönsamheten och förutsättningarna för ett fortsatt livskraftigt svenskt kustfiske.

Licensjakt på gråsäl är redan tillåten, medan jakten på knubbsäl och vikare fortfarande bedrivs som skyddsjakt. En licensjakt bör därför införas även för knubbsäl och vikare för att möjliggöra en mer långsiktig och ändamålsenlig förvaltning av sälstammarna, med hänsyn till deras utveckling och regionala förutsättningar.

För att beslutade jaktkvoter ska kunna utnyttjas behövs också bättre ekonomiska förutsättningar för säljägarna. Säljakt är ofta både tidskrävande och kostsam, bland annat på grund av behovet av båt, bränsle och omhändertagande av fällda djur. De ersättningar som finns för hantering och destruktion av sälar täcker inte nödvändigtvis kostnaderna för själva jaktinsatsen. Därför bör möjligheterna till ersättning för sälavskjutning förbättras så att fler jägare kan bidra till en fungerande sälförvaltning.

En långsiktigt hållbar sälförvaltning förutsätter också att fällda djur kan tas till vara. EU:s förbud mot handel med sälprodukter begränsar i dag möjligheterna att saluföra bland annat sälkött och sälskinn. Att användbara produkter från laglig och hållbar jakt inte kan tas till vara och säljas är ett slöseri med naturens resurser. Sverige bör därför fortsätta verka för att EU:s förbud förändras så att sälprodukter från hållbar jakt kan tas till vara och saluföras.

Jakt- och viltvårdsuppdraget

Svenska Jägareförbundet har en central roll i svensk jakt- och viltvård. Förbundets omfattande kompetens, rikstäckande organisation och lokala förankring utgör en viktig resurs för bland annat viltövervakning, kunskapsspridning och praktisk viltförvaltning.

En fungerande jakt- och viltförvaltning förutsätter kontinuitet, praktisk erfarenhet och ett brett engagemang från jägarkåren. Svenska Jägareförbundets långsiktiga ansvar

och förutsättningar att leda delar av jakten och viltvården i Sverige behöver därför säkerställas genom tydlig ansvarsfördelning och stabila villkor för verksamheten.

Miljöorganisationernas bidrag och talerätt

Jakt och viltförvaltning måste kunna bedrivas med långsiktighet och förutsebarhet. När behöriga myndigheter har beslutat om skydds- eller licensjakt ska besluten inte i onödan fördröjas eller försvåras genom utdragna överklagandeprocesser. Det är inte heller rimligt att statliga bidrag går till miljöorganisationer som motarbetar myndigheternas jaktbeslut. Sådana bidrag bör upphöra.

Miljöorganisationernas talerätt har genom lagstiftning och rättspraxis successivt utvidgats mer och mer, både när det gäller vilka organisationer som får överklaga och vilka beslut som omfattas. Organisationskraven bör därför ses över och skärpas där det är rättsligt möjligt. Sverige ska inte tillämpa mer långtgående regler än vad EU-rätten och våra internationella åtaganden kräver.

Även kretsen av överklagbara beslut bör begränsas inom detta handlingsutrymme. Beslut om skydds- och licensjakt bör som huvudregel kunna verkställas även om de överklagas, med möjlighet för domstol att besluta om inhibition när det finns rättsliga skäl. Överklaganden ska handläggas skyndsamt, så att beslut om tidsbegränsad jakt inte förlorar sin praktiska betydelse innan prövningen är avslutad.

Det behövs också tydliga överklagandefrister och en översyn av möjligheterna att införa avgifter eller andra åtgärder mot obefogade överklaganden. Markägare, djurhållare och jakträttshavare som har följt gällande regler och myndighetsbeslut ska inte behöva bära oskäliga kostnader för att försvara besluten när de överklagas av tredje part. Reglerna bör utformas så att rättslig prövning kan ske utan att skapa oproportionerliga kostnader, osäkerhet eller förseningar för legitim jakt.

Allvarlig skada av vilt

För att skyddsjakt ska fungera effektivt behöver det vara tydligt vad som anses utgöra allvarlig skada av vilt. I dag finns ett betydande utrymme för bedömningar, vilket kan skapa osäkerhet för markägare, lantbrukare och djurhållare. Tydligare och mer enhetliga kriterier behövs för att säkerställa en rättssäker och förutsebar tillämpning.

Bedömningen ska utgå från de faktiska förhållandena och risken för skador i det enskilda fallet. Skyddsjakt måste kunna användas förebyggande, utan att den enskilde

först ska behöva drabbas av omfattande ekonomiska förluster. Nationellt tydligare kriterier bör därför kombineras med möjlighet att ta hänsyn till regionala och lokala förutsättningar.

Jakt- och fiskerättigheter ovan odlingsgränsen

Alla svenska medborgare ska ha samma rätt att jaga på statens mark ovan odlingsgränsen. Jakt och fiske är viktiga delar av landsbygdens kultur, traditioner och möjligheter till rekreation och försörjning. Tillgången till dessa möjligheter ska inte vara beroende av medlemskap i en sameby eller av att man bedriver renskötsel.

För jakt- och fisketillstånd på statens marker ovan odlingsgränsen ska en enhetlig statlig taxa tillämpas. Avgifterna ska vara förutsebara och lika för alla svenska medborgare som söker motsvarande tillstånd. Därmed ska inte heller avgiftssättningen medföra omotiverade skillnader i tillgången till jakt och fiske.

Rennäringslagstiftningen behöver därför reformeras så att rätten att bedriva renskötsel skiljs från rätten till jakt och fiske. Utgångspunkten ska vara att statens marker öppnas för alla svenska medborgare på lika villkor, samtidigt som hänsyn tas till markernas förutsättningar och behovet av en fungerande renskötsel.

Girjasdomen har tydliggjort att frågor om jakt- och fiskerättigheter även kan avgöras utifrån historiskt grundade rättigheter. En reform måste därför utformas med hänsyn till rättigheter som fastställts genom dom och gällande rätt, men detta förändrar inte behovet av en lagstiftning som ger alla svenska medborgare samma möjligheter till jakt och fiske på statens marker ovan odlingsgränsen till en rimlig kostnad.

Intensifiera bekämpningen av invasiva arter

Invasiva främmande arter hotar den biologiska mångfalden och kan orsaka betydande skador på jord- och skogsbruket. Trots ett stärkt regelverk behöver den praktiska bekämpningen intensifieras. Insatser måste kunna sättas in snabbt när nya arter upptäcks och samordnas över fastighets- och länsgränser så att lokala åtgärder inte förlorar sin effekt genom fortsatt spridning från omgivande områden.

Staten behöver ta ett tydligt ansvar för samordning och finansiering. Markägare och lantbrukare ska inte ensamma behöva bära kostnaderna för bekämpning av arter som spridits till deras marker utan deras förskyllan. Åtgärderna bör samtidigt utformas så att de inte medför onödiga administrativa bördor för berörda företagare.

Jägarkårens erfarenhet av att bekämpa bland annat mårdhund visar betydelsen av praktisk kompetens och effektiva jaktmetoder. Denna verksamhet bör ges långsiktiga förutsättningar, samtidigt som bekämpningen av invasiva växter och vattenlevande arter behöver samordnas bättre.

Viltkött som livsmedel

Viltkött är en värdefull svensk livsmedelsresurs som bör tas till vara i större utsträckning. Offentliga verksamheter, såsom skolor och äldreomsorg, bör servera mer svenskt viltkött, och upphandlingar bör underlätta för mindre och lokala leverantörer.

För att mer viltkött ska nå konsumenterna behöver förutsättningarna för småskalig hantering och försäljning förbättras. Sverigedemokraterna vill främja fler små slakterier där jaktlag kan ta hand om sitt vilt. En riktad satsning bör genomföras med möjlighet till bidrag för att uppföra typgodkända viltslakterier, geografiskt spridda över landet. Det minskar behovet av långa transporter och stärker den lokala livsmedelsproduktionen och beredskapen. Reglerna bör samtidigt förenklas och onödiga kostnader och administrativa hinder undanröjas, utan att livsmedelssäkerheten äventyras.

För att öka avsättningen för viltkött, inte minst vildsvinskött, behöver kostnaderna i hanterings- och försäljningskedjan minska. Höga priser i handeln kan göra det svårt för viltköttet att konkurrera med annat kött, vilket i förlängningen försämrar förutsättningarna för en aktiv vildsvinsförvaltning. De avgifter som myndigheterna tar ut av vilthanteringsanläggningar bör därför ses över i syfte att minska företagens kostnader och skapa bättre förutsättningar för konkurrenskraftiga priser. Även andra kostnadsdrivande krav och administrativa hinder bör granskas, utan att nödvändiga krav på livsmedelssäkerhet åsidosätts.

Beredskap mot smittsamma viltsjukdomar

Utbrottet av afrikansk svinpest i Västmanland 2023 visade vilken avgörande betydelse den svenska jägarkåren har för landets smittskyddsberedskap. Genom omfattande sökinsatser, lokalkännedom och praktisk erfarenhet bidrog jägarna till att smittan kunde bekämpas och Sverige åter friförklaras från sjukdomen.

Erfarenheterna måste tas till vara för att stärka beredskapen inför framtida utbrott. Jägarkårens medverkan i smittövervakning och bekämpning behöver säkerställas genom tydlig ansvarsfördelning, fungerande samordning och långsiktig finansiering. Det måste

finnas resurser för att snabbt mobilisera jägare och ersätta deras insatser och kostnader. Även drabbade lantbrukare och andra företagare behöver förutsebara ersättningsvillkor när smittskyddsåtgärder medför ekonomiska förluster.

Jägarkåren i totalförsvaret

Sverige har en stor jägarkår med god lokalkännedom, vana att röra sig i terrängen, erfarenhet av säker vapenhantering och skjutskicklighet. Det är kompetenser som kan vara värdefulla för totalförsvaret, inte minst vid bevakning, skydd av viktig infrastruktur och andra uppgifter där lokalkännedom och praktisk erfarenhet har stor betydelse. Jägarna finns dessutom i hela landet, även i glesbygdsområden där tillgången till andra resurser kan vara begränsad.

Jägarkårens kompetens bör tas till vara mer systematiskt inom totalförsvaret. Regeringen bör därför utreda hur detta kan ske genom bland annat riktad rekrytering till hemvärnet, samverkan mellan Försvarsmakten och jägarorganisationerna samt utbildning som bygger vidare på jägarnas befintliga kunskaper. Medverkan ska ske inom ansvariga organisationers ledning och enligt de krav som gäller för respektive uppgift.

Finland har genom ändringar i sin skjutvapenlagstiftning skapat särskilda möjligheter till vapentillstånd för reservister och organisationer som bedriver försvarsrelaterad skjututbildning. EU vapendirektiv ger medlemsstaterna ett visst handlingsutrymme för nationella försvarsändamål, bland annat genom särskilda tillstånd för vapen som annars omfattas av förbud. Sverige bör utreda hur motsvarande möjligheter kan införas för jägare och skyttar som deltar i hemvärnet eller försvarsrelaterad frivilligverksamhet. Syftet är att förbättra förutsättningarna för relevant övning och utbildning inom totalförsvaret.

Jaktsabotage

Jaktsabotage är en allvarlig form av brottslighet som innebär både otrygghet för jägare och ekonomiska skador när exempelvis jakttorn och annan utrustning förstörs. Det förekommer också att aktivister medvetet stör laglig jakt och försöker förhindra genomförandet av myndighetsbeslut om skydds- och licensjakt.

Jaktlagstiftningsutredningen (SOU 2025:32) har uppmärksammat problemet men inte föreslagit någon särskild straffbestämmelse. Sverigedemokraterna anser dock att

jaktsabotage ska få en egen brottsrubricering, både för att tydliggöra allvaret i dessa angrepp och för att bättre kunna följa upp och förebygga brottsligheten. De nya sekretessreglerna i rovdjursärenden är ett steg i rätt riktning men ersätter inte behovet av en särskild brottsrubricering.

Vapenlicenser och tillståndsprövning

Lagligt vapeninnehav är en grundläggande förutsättning för jakt och målskytte. Sverigedemokraterna vill att Polismyndigheten ska kunna koncentrera sina resurser på brottsbekämpning och att ansvaret för vapenlicensärenden därför överförs till en annan lämplig myndighet. Tillståndsprövningen ska präglas av rättssäkerhet, effektivitet och god service. Reglerna ska tillämpas enhetligt och proportionerligt utan onödiga administrativa hinder för laglydiga jägare och sportskyttar.

Särskild hänsyn bör tas till personer som omfattas av äldre undantag från kravet på jägarexamen. Den som omfattas av dessa bestämmelser ska inte oskäligt hindras från att ersätta ett tidigare jaktvapen med ett likvärdigt vapen på grund av bristande historisk dokumentation eller en alltför restriktiv myndighetstillämpning.

Skyttebanor och ammunition

God tillgång till jaktskyttebanor i hela landet är en förutsättning för säker och ansvarsfull jakt. Skyttebanorna fyller också en viktig funktion för skytteträning, föreningsverksamhet och Sveriges beredskap. Höga kostnader, omfattande miljökrav och komplicerade tillståndsprocesser riskerar att försvåra verksamheten, särskilt för mindre ideella föreningar.

Staten behöver ta ett större ansvar för att säkerställa tillgången till skyttebanor. Regelverket bör förenklas och anpassas till verksamheternas förutsättningar, samtidigt som föreningarna behöver bättre möjligheter att hantera ökade kostnader. Målet ska vara att befintliga skyttebanor kan bevaras och nya etableras där det finns behov.

Utländska jägares kunskaper om svensk jakt

Svensk jakt bygger på ett stort ansvar för säkerhet, djurskydd och god jaktetik. Även utländska jägare som jagar i Sverige behöver ha tillräckliga kunskaper om de regler och förhållanden som gäller här.

Sverigedemokraterna vill därför utreda vilka krav som kan ställas på utländska jägare för att säkerställa sådana kunskaper. Det kan exempelvis handla om utbildning eller jakt tillsammans med en kunnig guide. Kraven behöver utformas med hänsyn till EU-rätten och utan att skapa onödiga administrativa hinder för jaktverksamhet och jaktturism.

Victoria Tiblom (SD)

Peter Eriksson (SD) *Tomas Brandberg (SD)*

Terje Skaarnes (SD)